

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA	11
MAPA (BALETOWYCH) POJĘĆ	15
ENTRÉE	19
Problem badawczy i jego kontekst	25
Hipotezy badawcze	34
Układ książki	38
ROZDZIAŁ I. METODOLOGIA BADAŃ EMPIRYCZNYCH.	
SPOSÓB ICH REALIZACJI	41
1. Etapy i przedmiot badań	41
1.1. Etapy badawcze	41
1.2. Przedmiot badań	44
Populacja	44
Dobór zespołów baletowych	46
Dobór ludzi baletu	47
2. Opis metod, technik i narzędzi badawczych	47
2.1. Analiza dokumentów	47
A (1): Analiza repertuarów zespołów baletowych w sezonie 2019/2020	47
A (2): Analiza danych ilościowych dotyczących artystów i artystek baletowych w polskich zespołach baletowych w sezonie 2019/2020	49
2.2. Własna analiza danych zgromadzonych podczas ankiety CAWI w badaniu „Szacowanie liczebności artystów...” przeprowadzona w nowym ujęciu badawczym	49
2.3. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)	51
Scenariusz wywiadu	52
Siedemnaście kobiet w różnych miejscach – charakterystyka rozmówczyń wywiadów pogłębionych IDI	53
2.4. Pomiar czasu scenicznego kobiet i mężczyzn w balecie „Giselle”	55
2.5. Warsztat z tancerkami baletowymi	57
2.6. Sesja fotograficzna	57

ROZDZIAŁ II. W BALETOWO-EKONOMICZNYM ŚWIECIE ROZWAŻAŃ TEORETYCZNYCH	59
1. Co to jest balet? Definicja i geneza	59
1.1. Początki baletu	59
1.2. Znaczenie terminu „balet”	60
1.2.1. Balet jako dobro kultury w dobie cyfryzacji i nowych technologii	61
1.3. Zespoły baletowe	66
1.4. Artystki i artyści baletu	71
2. Ekonomika kultury – związki ekonomii i baletu	74
2.1. Rynek sztuk performatywnych	75
2.1.1 Popyt i podaż na rynku sztuk performatywnych	76
2.2. Balet jako część gospodarki kreatywnej	78
2.3. Rynek pracy artystów i artystek	81
2.3.1 Indeks rozwarstwienia społecznego	83
2.4. Rynek pracy artystów i artystek tańca w Polsce	87
2.4.1. Instytucje istotne dla rynku pracy osób tańczących – strona popytowa	89
2.4.2. Wykształcenie	90
2.4.3. Formy zatrudnienia	92
2.4.4. Wiek	93
2.4.5. Zarobki	95
2.4.6. Współczynnik wielozawodowości dla branży tańców i poszczególnych jej zawodów	96
2.5. Zawód tancerz(-ka) i choreograf(-ka) w balecie	101
3. Kobiety i kultura a rynek pracy	106
3.1. Kobiety na rynku pracy	111
3.2. <i>Gender gaps</i> – luki płciowe	112
3.2.1. Luka płacowa	112
3.2.2. Dostęp do rynku	113
3.2.3. Zarządzanie	114
3.2.4. Stygmatyzujące stereotypy	114
ROZDZIAŁ III. ZAWÓD: ARTYSTKA BALETU	117
1. Artystka baletu	117
1.1. Męskie i żeńskie role w balecie – tło historyczne	117
1.1.1. <i>Pas de deux</i> i binarny podział ról w balecie	122
1.2. Hierarchia w zespole baletowym	131
<i>Corps de ballet</i>	133
Koryfej/koryfejka	134
Solista/solistka	135

Pierwszy solista/pierwsza solistka	135
Pierwszy tancerz/pierwsza tancerka	136
1.3. Liczebność kobiet i mężczyzn zatrudnionych w dziewięciu wiodących zespołach baletowych w Polsce w sezonie 2019/2020	136
1.3.1. Tancerze i tancerki baletu	137
1.4. System awansów	138
1.5. Edukacja baletowa	143
1.5.1. Początki – szkoły baletowe	147
1.5.2. Osoby tańczące uwikłane w płęć	148
1.5.3. Unifikująca baletowa edukacja	152
1.6. Tańczące ciało tancerki	161
1.6.1. Dotyk i jego znaczenie w balecie	165
1.6.2. Granice dotyku, czyli inny wymiar profesji tancerki w XIX wieku	169
1.6.3. Aparycja tancerki	171
2. Specyfika pracy	173
2.1. Cykl życia tancerki	173
2.2. Aspiracje tancerek na różnych etapach kariery	179
2.3. Dzień z życia tancerki	183
2.4. System płac i formy zatrudnienia w zespołach baletowych	185
2.5. Tygodniowy czas pracy	190
2.6. Zarobki tancerek i tancerzy w balecie	192
2.6.1. Luka płacowa w tańcu	198
2.6.2. Zarobki w balecie w czasie pandemii COVID-19	199
2.7. Staż pracy artystycznej i zarobkowej	200
2.8. Wykształcenie ogólne i artystyczne	202
3. Nierówności na tle płci w zespołach baletowych w Polsce	205
3.1. Pomiar czasu scenicznego – studium przypadku baletu „Giselle”	206
3.2. Problem podwójnych standardów	213
3.3. Męska solidarność a brak siostrzenia się	219
3.4. Punkt falliczny baleriny. Trud tańca na pointach i wirtuozeria techniki a większe wymagania wobec kobiet w balecie	222
3.5. (Opresyjny) kult ciała baleriny	226
4. Macierzyństwo	230
4.1. Podział obowiązków w gospodarstwie domowym	235
4.2. Decyzja o macierzyństwie	238
4.3. Powrót na scenę	244
5. Inne płaszczyzny nierówności kobiet w balecie	248
5.1. Problem paszportu – nierówności między osobami tańczącymi z Polski i zza granicy	248
5.2. Mobbing w świecie baletu	251

5.3. Dyskryminacja ze względu na orientację psychoseksualną	253
5.3.1. Tancerki nieheteronormatywne	254
5.4. Wybielany balet – brak różnorodności etnicznej w zespołach baletowych	256
5.5. System zgłaszania nadużyć	260
CODA	263
Główne wnioski płynące z badań	263
Rynek pracy artystek i artystów baletu	263
Nierówności między kobietami i mężczyznami w balecie	270
Niezbadane pola do dalszych eksploracji	284
Kodeks dobrych praktyk	284
Kodeks dobrych praktyk dla kobiet w balecie	285
W kierunku zmian	286
ANEKS	295
Załącznik 1. Spis choreografów_choreografek	295
Załącznik 2. Liczebność w zespołach baletowych	297
Załącznik 3. Scenariusze wywiadów	298
Załącznik 3.1. Tancerki zatrudnione w etatowych zespołach baletowych	298
Załącznik 3.2. Tancerki freelancerki	301
Załącznik 4. Instrukcja dla osób biorących udział w badaniu szacowania pracochłonności – zaangażowania czasowego kobiet i mężczyzn w balecie „Giselle”	305
SPISY	307
Spis stron internetowych polskich zespołów z repertuarem baletowym	307
Spis tabel	307
Spis rysunków	308
Spis wykresów	309
Spis zdjęć	309
BIBLIOGRAFIA	311